

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2024-06-20
Diarienummer N166-0340/24

Handläggare
Emma Lindberg, Martina Lundgren
Författare
Emma Lindberg
E-post: emma.lindberg@socialhisingen.goteborg.se

Svar på remiss gällande förslag på Göteborgs Stads plan för arbetet mot hemlöshet 2025–2026

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Hisingen beslutar att tillstyrka förslag på plan mot hemlöshet 2025–2026 med de synpunkter och förslag som framkommer i tjänsteutlåtandet.
2. Socialnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till exploateringsförvaltningen.
3. Socialnämnd Hisingen förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Socialnämnd Hisingen ska yttra sig över förslag på ny hemlöshetsplan för perioden 2025–2026. Socialnämnden ska inkomma med svaret till Exploateringsförvaltningen senast den 31 augusti 2024.

Förslaget på ny hemlöshetsplan 2025–2026 utgår från regeringens nationella strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026 och innehåller fyra fokusområden, fem mål och 15 insatser för att antalet personer som befinner sig i hemlöshet skall minska.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden Hisingen tillstyrker förslaget på ny plan mot hemlöshet 2025–2026 med de synpunkter som framkommer i tjänsteutlåtandet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Hemlösheten har betydande samhällsekonomiska konsekvenser och påverkar möjligheterna för personer som står utanför den ordinarie bostadsmarknaden att leva självständigt. Utöver negativa effekter för personerna och kostnader för boendelösningar orsakar hemlöshet en rad samhällsekonomiska kostnader som är svåra att kvantifiera.

Utgångspunkten är att insatserna i planen ska kunna finansieras inom befintliga budgetramar. De föreslagna åtgärderna fokuserar på att effektivisera metoder och arbetssätt. Åtgärderna kan komma att innebära en ambitionshöjning som kan komma att innebära att förvaltningen kommer behöva avsätta alternativt lägga om personalresurser för utveckling och förbättring av arbetssätt i samverkan med berörda parter.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Hemlöshet är en samhällsutmaning och ett mångfacetterat problem som kan leda till långvarig social utestängning och personligt lidande. Ur en social dimension är effektiva och differentierade åtgärder för att förebygga och motverka hemlöshet av stor vikt.

Hemlöshetsplanen ska bidra till jämställdhet och likvärdiga förhållanden. Olika grupper som befinner sig i hemlöshet kan ha olika förutsättningar utifrån ålder, sexualitet, etnicitet, funktionsvariation och socioekonomi. På grund av detta behöver åtgärderna för att förebygga och motverka hemlösheten vara mångfacetterade och det är av vikt att arbetet mot hemlöshet har ett perspektivmedvetet tillvägagångssätt, som tar hänsyn till individens sociala och ekonomiska förutsättningar. I det fortsatta arbetet med planen är det en prioriterad fråga att kvinnor som befinner sig i hemlöshet möts av insatser som bygger på kunskap och förståelse om hur de drabbas av konsekvenser av hemlöshet. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska särskilt uppmärksammas. Många gånger innebär våldet att kvinnor eller män, samt barn måste flytta till ett skyddat boende, vilket kan innebära problem för barnets möjligheter till förskoleplats eller skolgång.

Många som befinner sig i långvarig hemlöshet har omfattande social problematik i form av psykisk ohälsa och skadligt bruk och beroende. För dessa personer skulle ett ökat fokus på långsiktiga boendelösningar och en utökning av Bostad Först innebära en möjlighet till förbättrad livskvalitet och en större delaktighet i samhället.

Samverkan

Information lämnas i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 22 augusti 2024.

Bilagor

1. Tjänsteutlåtande - Förslag till Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025–2026
2. Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025–2026 – Remissversion

Ärendet

Exploateringsnämnden beslutade 2024-04-22 att skicka förslaget till Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025–2026 på remiss till 19 remissinstanser. Socialnämnd Hisingen ska yttra sig över förslaget och översända yttrandet till stadsledningskontoret senast 31 augusti 2024.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige godkände den 12 oktober 2023 Exploateringsnämndens uppföljning av Göteborgs stads plan mot hemlöshet 2020–2022 samt att planen skulle förlängas i avvaktan på att ett nytt förslag på att en ny plan antagits, som längst till 2024 år utgång.

Den 2023-09-20 godkände kommunstyrelsen exploateringsnämndens begäran om att påbörja arbetet med framtagningen av en ny plan för stadens gemensamma arbete med hemlösheten, §615, 0497/23. Arbetet med att ta fram ett förslag till ny plan för perioden 2025–2026 påbörjades under våren 2024.

Göteborgs stads plan mot hemlöshet 2025–2026 utgår från regeringens nationella strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026. Genom att anpassa planen till den nationella strategin kan staden ta del av det stöd som regeringen har avsatt för genomförandet. Den nationella strategins fokusområden, hemlöshet ska förebyggas, ingen ska bo eller leva på gatan, metoden Bostad Först bör införas nationellt och det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas, återfinns alla i förslaget på ny hemlöshetsplan.

Hemlöshetsplanen omfattar fem mål, fyra fokusområden och 15 insatser för att minska hemlösheten under perioden 2025–2026. Syftet med en ny hemlöshetsplan är att tydliggöra inriktningen för kommunens insatser för att minska antalet vuxna och barn som befinner sig i hemlöshet, samt insatser för att förebygga att människor förblir hemlösa. Exploateringsförvaltningen har gjort bedömningen att planens innehåll kommer kunna svara upp till målsättningen att minska hemlösheten i Göteborg.

Förvaltningens synpunkter på förslaget på ny plan

Förvaltningen bedömer att förslaget till ny plan mot hemlöshet går i linje med både den nationella strategin mot hemlöshet och stadsområdets behov framåt. Inom förvaltningen finns det redan pågående arbete inom samtliga fokusområden och planen stärker förvaltningen i det fortsatta utvecklingsarbetet. Nedan följer förvaltningens synpunkter och förslag på planen utifrån respektive fokusområde.

Fokusområde 1. Hemlösheten ska förebyggas

För att antalet personer som befinner sig i hemlöshet ska bli färre är det av vikt att fortsatt arbeta förebyggande med insatser som motverkar att personer hamnar i en hemlöshetssituation. Göteborgs stads avsiktsförklaring tydliggör socialförvaltningarnas och AB Framtidens ansvar för hur samarbetet mellan parterna ska ske i syfte att minska antalet hushåll som drabbas av avhysning. Förvaltningen skulle vilja se att även Nämnden för Funktionsstöd och Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen omfattas av avsiktsförklaringen och på så sätt även anses som ansvariga för samarbetet för att minska antalet vräkningar. Nämnden för funktionsstöd och nämnden för äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen är två viktiga parter i arbetet med att förebygga avhysningar då de

förfogar över insatser¹ som kan anses vara viktiga verktyg i det avhysningsförebyggande arbetet, samt bör i större utsträckning anses tillsammans med socialförvaltningarna vara ansvariga för hemlöshetsproblematiken. Genom att samtliga förvaltningar skriver under avsiktsförklaringen kan det gemensamma avhysningsförebyggande arbetet och samverkan mellan parterna underlättas.

Förvaltningen konstaterar att socialförvaltningarna uppmanas att tillsammans med Boplats utreda förutsättningarna för att samla boenderådgivningen centralt i staden i syfte att ge fler individer tillgång till information och vägledning. I dag erbjuder socialtjänsten boenderådgivning till personer som befinner sig i osäkra boendeförhållanden. Förvaltningen skulle vilja se att Demokrati och Medborgarservice utses som ansvariga för aktiviteten då de erbjuder likvärdig boenderådgivning som socialtjänsten men möter stadsområdets invånare i en större och bredare skala.

I förslaget till ny hemlöshetsplan benämns nätverket för boenderådgivning, ett nätverk som leds av Boplats och processledare för boendesociala frågor. Förvaltningen skulle vilja påpeka att nätverket inte är aktivt idag då man från socialförvaltningen inväntar återkoppling om vidare styrning från Boplats.

Fokusområde 2. Ingen ska bo eller leva på gatan

I planen står socialnämnderna som ansvariga för insatsen "*Minska långvariga och återkommande placeringar på akuta boenden*". Nämnden för funktionsstöd och nämnden för äldre samt vård- och omsorg står som samverkande parter. Förvaltningen skulle vilja se nämnden för funktionsstöd som ansvarig för aktiviteten tillsammans med socialnämnderna utifrån deras avgörande roll i att få till långsiktiga boendeplaceringar för personer i hemlöshet med funktionsnedsättningar och/eller samsjuklighet.

Förvaltningen konstaterar att socialförvaltningarna uppmanas att tillsammans med idéburna organisationer utveckla arbetssätt för att möta och etablera kontakt med personer som befinner sig i akut hemlöshet och saknar förmågan att ansöka enligt ordinarie rutiner hos myndighetsutövande socialtjänst. Förvaltningen vill belysa att en handlingsplan för det gemensamma arbetet med akut hemlöshet är framtagen inom vuxenområdet. Handlingsplanen innehåller aktiviteter som har koppling till den föreslagna insatsen och ska bidra till att förstärka socialförvaltningarnas arbete med att förebygga och minska den akuta hemlösheten.

Förvaltningen konstaterar att socialförvaltningarna uppmanas till att stärka det uppsökande arbetet. I förslaget nämns projektet *uppsökande socialsekreterare* och vinsterna med en flexibel handläggning för individer med skadligt bruk och/och eller samsjuklighet, samt funktionsnedsättningar. Ett uppsökande arbete mot personer med skadligt bruk och/och eller samsjuklighet kräver både resurser och förutsättningar inom den egna organisationen som möjliggör för socialsekreterare att arbeta mer uppsökande. Förvaltningen önskar få ett förtydligande gällande vad som menas med *flexibel handläggning* då uppfattningen är att man i stor mån redan arbetar på detta sätt idag. Vid ett förtydligande av flexibel handläggning behöver man ta hänsyn till den nya socialsocialtjänstlagen som förväntas träda i kraft 2025.

¹ Förebyggande insats som exempelvis bostöd som kan hjälpa personer med missbruksproblem, funktionsnedsättningar eller en kombination av båda att hantera sådant i vardagen som är mer eller mindre relaterat till boendet.

Fokusområde 3. Bostad först ska utökas

Förvaltningen konstaterar att socialnämnderna uppmanas till att öka andelen personer som får insatsen Bostad först och öka tillgången till sysselsättning/arbete. Förvaltningens möjligheter för att öka andelen individer som får insatsen Bostad först påverkas i stor utsträckning av tillgången till Bostad först-lägenheter. Förvaltningen kan konstatera att behovet av lägenheter är större än andelen som fördelas idag, vilket påverkar myndighetsutövande socialtjänst möjligheter att bevilja en Bostad först-insats. Ett utökande av insatsen kan komma att kräva ett kontinuerligt kvalitetsarbete både internt inom respektive socialförvaltning och gemensamt över staden för att säkerställa att insatserna håller god kvalitet, samt öka andelen som erhåller och behåller första handskontraktet på lång sikt efter avslutad insats.

Även om förvaltningen inte har ett uttalat ansvar för arbetet med aktiviteten öka tillgången till sysselsättning/arbete vill förvaltningen belysa att det inom socialförvaltning Hisingen finns en arbetsmarknadsenhet som tillhandahåller IPS-insatser för personer med skadligt bruk och beroende och/eller psykisk ohälsa. Det är av vikt att förvaltningen noggrant följer arbetet med insatsen samt ses som en viktigt samverkanspart i arbetet med aktiviteten.

Fokusområde 4. Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen

Förvaltningen konstaterar att Stadsbyggnadsnämnden och Exploateringsnämnden uppmanas till att stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av den befintliga staden. Förvaltningen ser positivt på insatsens innehåll och syfte. En sådan samverkan har bäring på flera aspekter i stadsmiljön och berör fler grupper än hemlösa. Materialet *Kvalitetskriterier för trygga offentliga platser (2022)* kan vara en grund att utveckla detta arbete ifrån för att inkludera flera gruppers behov och delaktighet i utformningen av stadens fysiska miljö. Arbetet behöver vara rättighetsbaserat och utgå ifrån ett normkritiskt perspektiv.

I beskrivningen av fokusområde 4 finns följande stycke:

Socialtjänstens kunskapsinhämtning och förmedling av kunskap kring personer med beroendeproblematik i stadsutvecklingsskeden behöver förstärkas då de stadsutvecklande nämnderna saknar särskild styrning mot att arbeta med personer i hemlöshet och socialt utsatta utan ska fokusera på alla invånare i staden där många grupper ingår.

Förvaltningen kan konstatera att ovan kommer att kräva ett utvecklingsarbete inom socialnämnderna. Socialnämnderna behöver utveckla arbetssätt för hur den lokala sociala problematiken beskrivs och förmedlas utifrån de stadsutvecklande processerna. Detta försvåras dock oftast av att de stadsutvecklande processerna är geografisk avgränsade av tex detaljplanegränser och inte ser till ett områdets hela sociala komplexitet. Hur hemlöshetens lokala karaktär och omfattning ser ut behöver tydligare sammanställas för att vara ett underlag i stadsutvecklingsprocesserna, vilket kommer kräva ett ökat samarbete mellan socialtjänsten och de funktioner som har kännedom om medborgarnas behov och de lokala förhållandena.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen föreslår att socialnämnden tillstyrker förslag på plan mot hemlöshet 2025–2026 med de synpunkter och förslag som framkommer i tjänsteutlåtandet.

Förvaltningen bedömer att förslag till ny plan mot hemlöshet går i linje med både den nationella strategin mot hemlöshet och stadsområdets behov framåt. Inom förvaltningen finns det redan pågående arbete inom samtliga fokusområden och planen stärker förvaltningens fortsatta utvecklingsarbete.

Socialförvaltning Hisingen

Helena Lundberg

Martina Lundgren

Tf Förvaltningsdirektör

Avdelningschef

Protokollsutdrag ska skickas till

Svaret skickas till exploateringsförvaltningen med hänvisning till diarienummer EXF-2023-03412, exploatering@exploatering.goteborg.se